[2025] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 498: 2025 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 51

ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਫੋਰਸ, ਕੋਟਾਯਮ

ਬਨਾਮ

ਮੈਥਿਊ, ਕੇ, ਚੇਰੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ.

(2024 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4169)

09 ਜਨਵਰੀ 2025

[ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ* ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਆਈਆਰਸੀਟੀਸੀ ਪੋਰਟਲ ਰਾਹੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰੇਲਵੇ ਏਜੰਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਦੁਆਰਾ ਜਾਅਲੀ/ ਮਲਟੀਪਲ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿਰਲੇਖ

ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ, 1989 – ਧਾਰਾ 143 – ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ (ਲੀਡ ਅਪੀਲ) ਵਿੱਚ, ਐਮ 'ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਇੰਡੀਅਨ ਰੇਲਵੇ ਕੈਟਰਿੰਗ ਐਂਡ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੈੱਬ ਪੋਰਟਲ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੀ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ - 1989 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਐਮ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਇਕ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਅਪੀਲ ਵਿਚ, ਇਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਆਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਕਈ ਉਪਭੋਗਤਾ ਆਈਡੀਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਬੁੱਕ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ - 1989 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਆਰ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਾਰਵਾਈ - ਸ਼ੁੱਧਤਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਧਾਰਾ 143, ਆਪਣੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ - ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ - ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ-

---

* ਲੇਖਕ

ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਫੋਰਸ, ਕੋਟਾਯਮ ਬਨਾਮ

ਮੈਥਿਊ, ਕੇ, ਚੇਰੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ.

ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਈ-ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਤੱਥ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 143 ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦੰਦ ਰਹਿਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ - ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਜਿਸ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਦੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਐਮ, ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ - ਐਮ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਜੁੜੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਆਰ ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਸੀ ਜੋ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ - ਐਸ 143 ਸਿਰਫ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ - ਜੁੜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਧਾਰਾ 143 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ - ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਐਮ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਰ, ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐੱਮ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਬਹਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 27, 28, 34, 35, 37, 38, 40]

ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ - ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਸਾਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ - ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਟਿਕਟਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਇਕਲੌਤੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ- ਜੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਚਾਲੂ ਰਹੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 21]

ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ - ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਜਾਂ ਮਿਟਾਉਣਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 26]

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸੀਨੀਅਰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਬਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣ ਚੋਪੜਾ [1962] ਐਸਸੀਆਰ 3 146: **ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 159;** *ਧਾਰਨੀ ਸ਼ੂਗਰਜ਼ ਐਂਡ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ* [2019] 6 ਐਸਸੀਆਰ 307 : **(2019) 5 ਐਸਸੀਸੀ 480;** *ਜੁਗਲਕਿਸ਼ੋਰ ਸਰਾਫ ਬਨਾਮ ਕੱਚੀ ਕਪਾਹ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ* [1955] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1369: **ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 376;** *ਅੰਸਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ* [2009] 1 ਐਸਸੀਆਰ 553 : **(2009) 3 ਐਸਸੀਸੀ 553 - ਭਰੋਸੇਯੋਗ।**

ਆਰ.ਪੀ. ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [1960] 3 ਐਸਸੀਆਰ 311 : **1960 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 21;** *ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਵਪਨ ਕੁਮਾਰ ਗੁਹਾ* [1982] 3 ਐਸਸੀਆਰ 121 : **(1982) 1 ਐਸਸੀਸੀ 561;** *ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ* [1992] ਪੂਰਕ 3 ਐਸਸੀਆਰ 735 : **(1992) ਪੂਰਕ 1 ਐਸਸੀਸੀ 335;** *ਪੈਪਸੀ ਫੂਡਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ* [1997] ਪੂਰਕ 5 ਐਸਸੀਆਰ 12: **(1998) 5 ਐਸਸੀਸੀ 749;** *ਅਮਿਤ ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ* [2012] 7 ਐਸਸੀਆਰ 988: **(2012) 9 ਐਸਸੀਸੀ 460 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਕਾਮਡੇਲ ਕਮੋਡਿਟੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਿਪੋਰੇਕਸ ਟ੍ਰੇਡ ਐਸਏ (ਨੰਬਰ 2) **(1990) 2 ਸਾਰੇ ਈਆਰ 552 (ਐਚਐਲ) - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.**

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ, 1989; ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973

ਕੀਵਰਡਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰੋਬਾਰ; ਖਰੀਦੋ; ਸਪਲਾਈ; ਰੇਲਵੇ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ; ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ; ਨਕਲੀ ਅਤੇ ਮਲਟੀਪਲ ਯੂਜ਼ਰ-ਆਈਡੀ; ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ; ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ; ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ; ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ; ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਤਰੀਕੇ; ਮੁੱਲ ਰਹਿਤ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4169

2016 ਦੇ ਸੀਆਰਐਲਐਮਸੀ ਨੰਬਰ 1991 ਵਿੱਚ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਵਿਖੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 22.09.2016 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਨਾਲ

2025 ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 139-140

ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਫੋਰਸ, ਕੋਟਾਯਮ ਬਨਾਮ

ਮੈਥਿਊ, ਕੇ, ਚੇਰੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ.

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਭਾਟੀ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਪੀ. ਐਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨਮਿਤ ਸਕਸੈਨਾ, ਅਮਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਿਵਿਕਾ ਮਹਿਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਮਾਥੁਰ, ਮੇਰੂਸਾਗਰ ਸਾਮੰਤਰੇ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਤੇਰਦਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿਧੀ ਜਾਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਅਮਰੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਏ. ਰਘੂਨਾਥ, ਅਲੀਮ ਅਨਵਰ, ਨਿਸ਼ੇ ਰਾਜਨ ਸ਼ੇਕਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੂ ਕੇ ਜੋਏ, ਅਜੀਤ ਐਂਟੋ ਪੇਰੂਮਬੁਲੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ, ਜੇ.

ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

1. ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ, 19891 ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਆਮ ਸਵਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਛੁੱਟੀ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ; ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ.

2. ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸੈੱਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸੈੱਟ ਵਿਚ, 2 ਏਰਨਾਕੁਲਮ 4 ਵਿਖੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ 3 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਮੈਥਿਊ ਕੇ ਚੇਰੀਅਨ [5] ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੇ ਰਮੇਸ਼ [6] ਨੇ ਮਦਰਾਸ [8] ਸਥਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ [7] ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਮੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤੱਥ ਮੈਟਰਿਕਸ

4. ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸੈੱਟਾਂ ਦਾ ਤੱਥਦ੍ਰਿਸ਼ ਬਹੁਤ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਤੱਥ ਜਰਮਨ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਪੂਰਵਗਾਮੀ ਵਜੋਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

---

1 ਐਕਟ

2 ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ

3 ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਭਿੰਨ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1991/2016 ਵਿੱਚ ਡੀ.ਟੀ. 22.09.2016

4 ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ

5 ਮੈਥਿਊ

6 ਰਮੇਸ਼

7 ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ. ਵਿੱਚ। ਓ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 18701/2020 18703/2020 ਅਤੇ ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ. ਨੰਬਰ 7328/2020 ਅਤੇ 7329/2020

8 ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ

5. ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 11.03.2016 ਨੂੰ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਫੋਰਸ,[9] ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੈਥਿਊ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਰੇਲਵੇ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 524/2016 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਗਈ। ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕ ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਤ ਕੰਪਨੀ ਕੋਸਾਮੈਟਮ ਫਾਈਨਾਂਸ (ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਥਿਊ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸੀ) ਦੇ ਜੋਬੀ ਜੋਸ ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 17 ਸਬੂਤ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਜੋਬੀ ਜੋਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮੈਥਿਊ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਥਿਊ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 524/2016 'ਚ ਸਹਿ-ਦੋਸ਼ੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਰੇਲਵੇ ਕੈਟਰਿੰਗ ਐਂਡ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ 10 ਵੈੱਬ ਪੋਰਟਲ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੀ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਨਾਫੇ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਪੈਡਲ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਮੈਥਿਊ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ 197311 ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪਰਾਧ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 524/2016 ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ ਆਰਪੀਐਫ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਨ।

6. ਸਬੰਧਤ ਅਪੀਲਾਂ ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 3116/2019 ਅਤੇ ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 600/2020 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਮੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬੇਟਾ 'ਬਿਗ ਟਾਪ ਟ੍ਰੈਵਲਜ਼' ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਜੋ ਰੇਲਵੇ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਹੈ। 05.12.2019 ਨੂੰ ਰਮੇਸ਼ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅਹਾਤੇ ਵਿੱਚ ਆਰਪੀਐਫ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਮੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 3116/2019 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਕਈ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ ਜ਼ਰੀਏ ਬੁੱਕ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਰਮੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (1) (ਏ) ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਕ੍ਰਾਈਮ ਨੰਬਰ 600/2020 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

---

9 ਆਰਪੀਐਫ

10 ਆਈਆਰਸੀਟੀਸੀ

11 ਸੀਆਰ.ਪੀਸੀ

ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਫੋਰਸ, ਕੋਟਾਯਮ ਬਨਾਮ

ਮੈਥਿਊ, ਕੇ, ਚੇਰੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਧਿਰਾ.

ਆਈਆਰਸੀਟੀਸੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਆਈਆਰਸੀਟੀਸੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਰਾਹੀਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਈ ਨਿੱਜੀ ਉਪਭੋਗਤਾ ਆਈਡੀ ਬਣਾ ਕੇ ਤਤਕਾਲ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਵਾਬਦਾਤਾ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਜੁੜੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ 'ਚ ਇਸ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ

7. ਸੰਖੇਪਤਾ ਲਈ, ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸੈੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

I. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਆਈਡੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਲਿਫਾਫੇ ਨੂੰ ਰੱਜ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 143 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਲਈ, ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

II. ਧਾਰਾ 143 ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੁੱਚੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ.

III. ਮੈਥਿਊ ਨੇ ਇਕ ਫਾਈਨਾਂਸ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ 'ਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸੈਂਕੜੇ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ ਬਣਾਏ, ਜੋ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੈ।

IV. ਧਾਰਾ 143 ਭੌਤਿਕ ਟਿਕਟਾਂ ਅਤੇ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਉਣ ਵਿਰੁੱਧ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

V. ਧਾਰਾ 143 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਕੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਆਈਡੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

VI. ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨੰਗੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

VII. ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

VIII. ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

8. ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਮੈਥਿਊ ਅਤੇ ਰਮੇਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਇਹ ਹਨ:

I. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਲਟੀਪਲ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 143 ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਦੰਡਾਤਮਕ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ।

II. ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਈ-ਟਿਕਟਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਪਦਾਰਥੀਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੰਟਰਨੈਟ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ।

III. ਧਾਰਾ 143 (1) (ਏ) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਸੀ।

IV. ਰਮੇਸ਼ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 143 (1) ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ; ਅਤੇ, ਜੇ ਰਮੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਰੇਲਵੇ / ਆਰਪੀਐਫ ਦਾ ਉਪਾਅ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਹੈ।

V. ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਪਰਦਾ ਡਿੱਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

<u>ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼</u>

9. ਹੁਣ, ਆਓ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ। ਇਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਾਂਗੇ।

10. ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

5. ਇਹ ਐਕਟ ਈ-ਟਿਕਟ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 143 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੇਲਵੇ ਜਾਂ ਰਿਜ਼ਰਵ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਟਿਕਟ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਟਿਕਟ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਕ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਰੇਲਵੇ ਵਿਚ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਯਾਤਰੀ ਰੇਲਵੇ 'ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੇਲਵੇ ਐਕਟ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਿਕਟ ਇਸ ਤਰਫੋਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਕ ਜਾਂ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਅਸਲ ਯਾਤਰੀਆਂ (ਸਿੱਕ, "ਯਾਤਰੀ") ਨੂੰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6. ... ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰਡ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਮਾਧਿਅਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ... ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਟਿਕਟ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਊਂਟਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਕਰੀ ਆਈਆਰਸੀਟੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਯਾਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਟਿਕਟ ਛਾਪਣ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਨੂੰ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਿਕਟਾਂ ਅਸਲ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਿਸੇ ਇੱਟ ਅਤੇ ਮੋਰਟਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਯੋਗ ਗਲਤੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਤੱਤ ਆਨਲਾਈਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਅਪਰਾਧ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਪਵੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸੋਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਟਿਕਟਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

11. ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 143 ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੀ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੇ ਧਾਰਾ 143 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਇੰਟਰਨੈਟ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟਿਕਟਾਂ ਅਸਲ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੈਥਿਊ ਨੇ ਧਾਰਾ 143 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

12. ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਕੀਤਾ:

> "9. ... ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਰੇਲਵੇ ਰਾਖਵੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ 'ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਨਲਾਈਨ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੁਰਮ ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਖੁਦ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ ਬਣਾਏ, ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰੇਲਵੇ 'ਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਉਕਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸਲੀਪਰ ਲਈ 150/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਏ/ਸੀ ਲਈ 250/- ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਤੋਂ ਸਰਵਿਸ ਚਾਰਜ ਵਜੋਂ ਟਿਕਟ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਵੀ ਸੀ, ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਜਿਤ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਈ-ਟਿਕਟ ਸਕੀਮ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਏਜੰਟ ਜਾਂ ਗਾਹਕ ਆਪਣੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਆਈਡੀ ਬਣਾ ਕੇ ਈ-ਟਿਕਟ ਬੁੱਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਭ ਲਈ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੋਰ ਉਪਭੋਗਤਾ ਆਈਡੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

13. ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਰਮੇਸ਼ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਸੀ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਭ ਲਈ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਈ ਉਪਭੋਗਤਾ ਆਈਡੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਮੇਸ਼ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਮੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਰਾਹੀਂ ਟਿਕਟਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

<u>ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ</u>

14. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਆਮ ਸਵਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ. ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ,

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਤਸੁਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਸੈੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

15. ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਸਮਝਣਾ ਪਏਗਾ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਆਈਆਰਸੀਟੀਸੀ ਪੋਰਟਲ ਰਾਹੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰੇਲਵੇ ਏਜੰਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਦੁਆਰਾ ਜਾਅਲੀ/ਮਲਟੀਪਲ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਹੋਵੇਗਾ? ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸਨ।

16. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

> 143. ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ-
>
> (1) ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਕ ਜਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ,
>
> (ਏ) ਰੇਲਵੇ 'ਤੇ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਜਾਂ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਤੋਂ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ
>
> (ਬੀ) ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ,
>
> ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਟਿਕਟਾਂ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜੋ ਉਹ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ, ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ, ਵੇਚਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ:
>
> ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੈਦ ਜਾਂ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(2) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਅਜਿਹਾ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

17. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ, ਧਾਰਾ 143 ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

18. ਈ-ਟਿਕਟਿੰਗ ਦੀ ਪੂਰੀ ਯੋਜਨਾ ਯਾਤਰੀ ਦੇ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ, ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਬਹੁਤ ਨਿਯਮਤ ਹੈ. ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਾਧੂ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਖਵੀਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਈ-ਟਿਕਟਿੰਗ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਤਾਵਾਂ (ਪੀਐਸਪੀ / ਆਰਐਸਪੀ) ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਟਿਕਟਾਂ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿੱਜੀ / ਧੋਖਾਧੜੀ ਆਈਡੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੁਝ ਚੋਣਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂਖੋਰੀ ਦੇ ਖਤਰੇ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

19. ਆਈਆਰਸੀਟੀਸੀ ਨੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ 'ਤੇ 12 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ (24 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਖਵੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਆਧਾਰ ਵੈਰੀਫਾਈਡ ਹੈ)। ਮੈਥਿਊ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰੇਲਵੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਟਿਕਟਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸੈਂਕੜੇ ਜਾਅਲੀ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ ਬਣਾਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਥਿਊ (ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਹੈ) ਦਾ ਇਹ ਵਿਵਹਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

20. ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੈਥਿਊ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਆਨਲਾਈਨ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

21. ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਸਾਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਟਿਕਟਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਅਦ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਜੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੇਗੀ. ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਬਨਾਮ ਲਕਸ਼ਮੀਨਾਰਾਇਣ ਚੋਪੜਾ [12] ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੀ:

> "... ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ 2 ਦੀ ਐਂਟਰੀ 48, ਸੂਚੀ 2 ਵਿੱਚ 'ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਦਿਆਂ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਗੈਨਨ ਡੰਕਰਲੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ, (ਮਦਰਾਸ) ਲਿਮਟਿਡ [(1959) ਐਸਸੀਆਰ 379] ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਨਾ 416 ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਹਰਾਇਆ:
>
> > ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਵੇਂ ਤੱਥ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣ।
>
> ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਕੋਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੈਕਸਿਮ ਕੰਟੈਂਪੋਰੇਨੀਆ ਐਕਸਪੋਜ਼ੀਟੀਓ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ. ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਇਰਾਦਾ ਕੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਥਿਰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਚੌੜਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੇ ਗਏ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਵਧੇਰੇ ਵਾਜਬ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਿਸੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ

---

12 [1962] 3 ਐਸਸੀਆਰ. 146: ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ. 159

ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਜੋ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਰਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨਾਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਉਲਟ ਇਰਾਦਾ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਨਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਸ਼ਬਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ. ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਐਕਟ ਵਿਚ 'ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਲਾਈਨ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਕੱਢਣ ਵਿਚ ਮੈਕਸਿਮ ਕੰਪੋਰੇਨੀਆ ਐਕਸਪੋਜ਼ੀਟੀਓ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

22. *ਧਾਰਨੀ ਸ਼ੂਗਰਜ਼ ਐਂਡ ਕੈਮੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ* [13] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ***ਕਮੋਡਿਟੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਿਪੋਰੇਕਸ ਟ੍ਰੇਡ ਐਸਏ (ਨੰਬਰ 2)*** [14] ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

> '... ਜਦੋਂ ਸਮਾਜਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ **ਕਾਨੂੰਨ ਨਵੇਂ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ. ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇੰਨੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਵੇ।**

23. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

24. *ਜੁਗਲਕਿਸ਼ੋਰ ਸਰਾਫ ਬਨਾਮ ਕੱਚੀ ਕਪਾਹ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ*,[15] ਮਾਣਯੋਗ ਐਸ.ਆਰ.ਦਾਸ ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਸੀ) ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦਿਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

> "6... ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ, ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਆਕਰਣਕ ਅਰਥ ਦੇ ਕੇ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਬੇਤੁਕੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਰਥ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ.

---

13 [2019] 6 ਐਸਸੀਆਰ. 307: (2019) 5 ਐਸਸੀਸੀ. 480

14 (1990) 2 ਆਲ ਈ ਆਰ 552 (ਐਚਐਲ)

15 [1955] 1 ਐਸਸੀਆਰ. 1369: ਏਆਈਆਰ. 1955 ਐਸਸੀ. 376

ਪਰ ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪਕ ਨਿਰਮਾਣ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਮ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਉਸਾਰੀ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬੇਤੁਕੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਉਸ ਸੁਨਹਿਰੀ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

25. ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੇ ਮੂਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. *ਅੰਸਲ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ ਐਂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ*, [16] ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

> "39. ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਲਾਇਸੰਸਧਾਰਕ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਹੁੰਦੇ ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਇਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੀ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ. ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਰੁਕਾਵਟ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਨਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।
>
> (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

26. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ.

27. ਧਾਰਾ 143 ਰੇਲਵੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਅਰਥ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ,

---

16 [2009] 1 ਐਸਸੀਆਰ. 553: (2009) 3 ਐਸਸੀਸੀ. 553

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਮੰਨਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ।

28. ਸਾਡਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਈ-ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਤੱਥ ਈ-ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 143 ਵਿਚਲੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦੰਦਰਹਿਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 143 ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਜਿਸ ਸ਼ਰਾਰਤ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਢੰਗ ਹੋਵੇ - ਭੌਤਿਕ ਜਾਂ ਆਨਲਾਈਨ। ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਗਈ ਹੈ।

29. ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗਿਣਤੀ ਆਨਲਾਈਨ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈਟ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ ਬਲਕਿ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਫਾਇਦੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 143 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਿਆਪਕ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਦਾ ਜਾਲ ਟਿਕਟਿੰਗ ਏਜੰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਈਮਾਨ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਲਹੀਣ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

30. ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ "ਖਰੀਦ" ਅਤੇ "ਖਰੀਦ" ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਿਕਟਾਂ ਅਸਲ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਟਿਕਟਾਂ ਮੈਥਿਊ ਨੇ ਨਹੀਂ ਵੇਚੀਆਂ ਸਨ, ਬਲਕਿ ਆਈਆਰਸੀਟੀਸੀ ਨੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਵੇਚੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੈਥਿਊ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਤਰਕ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਗਲਤ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਹੈ. ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟ ਆਪਣੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦਦੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਰ ਰੇਲਵੇ ਸੇਵਕ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਰਗਰਮ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ।

31. ਅਸੀਂ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 143, ਇੱਕ ਦੰਡਾਤਮਕ ਵਿਵਸਥਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਲਾਨਾ ਲਗਭਗ 673 ਕਰੋੜ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਟਿਕਟਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਟਰੈਕਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

32. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜਾ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ *ਆਰਪੀ ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,* [17] *ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸਵਪਨ ਕੁਮਾਰ ਗੁਹਾ*, [18] *ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ,* [19] *ਪੈਪਸੀ ਫੂਡਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ,* [20] ਅਤੇ *ਅਮਿਤ ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ* [21] ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

33. ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਿਹੜੇ ਸਿਧਾਂਤ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਜੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਤੱਥ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਂ ਅਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੁਰਾਣੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ - "ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ".

34. ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਥਿਊ, ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਥਿਊ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (1) (ਏ) ਤਹਿਤ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ; ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

35. ਜੁੜੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿਚ ਰਮੇਸ਼ ਰੇਲਵੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਸੀ ਜੋ ਰੇਲਵੇ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 143 ਸਿਰਫ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰਮੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੰਭੀਰ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਧਾਰਾ 143 ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

---

17 [1960] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 311: 1960 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਆਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ.21

18 [1982] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 121: (1982) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 561

19 [1992] ਪੂਰਕ 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 735: (1992) ਪੂਰਕ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 335

20 [1997] ਪੂਰਕ 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 12 : (1998) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 749

21 [2012] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 988 : (2012) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 460

36. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਧਾਰਾ 143 ਕਈ ਉਪਭੋਗਤਾ ਆਈਡੀ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਸਜ਼ਾ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸੰਕੀਰਣ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 143, ਮਲਟੀਪਲ ਯੂਜ਼ਰ ਆਈਡੀ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਨਾਲ, ਸਿਰਫ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਫੇਸ ਵੈਲਿਊ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਰਮੇਸ਼ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਹੱਲ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ।

37. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਮੈਥਿਊ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਮੇਸ਼, ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜੇ, ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ, ਉਹ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ.

38. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਲੀਡ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੈਥਿਊ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

39. ਮੈਥਿਊ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਪਰ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਮੁੱਖ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਰਾਏ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

40. ਜੁੜੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਰਮੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਸਿਰਲੇਖ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016